
Na podlagi 2. člena Zakona o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 36/04 - uradno prečiščeno besedilo, 69/05 - odločba US in 21/06 - odločba US) in 109. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 35/02 in 60/04) je Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 31. marca 2006 sprejel

R E S O L U C I J O

O NACIONALNEM PROGRAMU SOCIALNEGA VARSTVA ZA OBDOBJE 2006–2010 (ReNPSV06-10)

I. OSNOVNA IZHODIŠČA

Temeljno izhodišče politike socialnega varstva države in lokalnih skupnosti tudi v obdobju 2006–2010 ostaja predvsem zagotavljanje take razmere oziroma pogoje, ki bodo posameznikom v povezavi z drugimi osebami v družinskem, delovnem in bivalnem okolju omogočale ustvarjalno sodelovanje in uresničevanje njihovih razvojnih možnosti, da bodo s svojo dejavnostjo dosegali tako raven kakovosti življenja, ki bo primerljiva z drugimi v okolju in bo ustrezala merilom človeškega dostojanstva. Kadar si posamezniki zaradi delovanja zunanjih in notranjih dejavnikov ne morejo sami zagotoviti socialne varnosti in blaginje, so upravičeni do pomoči. Vse strokovne službe in druge ustanove pa morajo pri odločanju o pomoči upoštevati načelo subsidiarnosti, kar pomeni, da je za socialno varnost in svojo blaginjo ter blaginjo svoje družine predvsem odgovoren vsak sam.

Načela za izvajanje sistema socialnega varstva so:

- zagotavljanje človekovega dostojanstva,
- socialna pravičnost,
- solidarnost in
- odgovornost posameznika za zagotavljanje lastne socialne varnosti in socialne varnosti njegovih družinskih članov.

Vodila pri delovanju na vseh ravneh so:

- enak dostop in enake možnosti,
- prostovoljnost vključitve,
- prosta izbira,
- individualna obravnava,
- gospodarno ravnanje s proračunskimi sredstvi,
- dogovarjanje med izvajalci in uporabniki.

Sistem socialnega varstva predstavljajo:

- programi, katerih namen je preprečevati nastajanje socialnih težav (preventivni programi),
- programi, storitve (znotraj ali zunaj mreže javne službe) in prejemki, ki so namenjeni ljudem v socialnih težavah,
- javna pooblastila, naloge in ukrepi, ki jih izvajalcem socialnega varstva nalagajo zakoni in drugi predpisi.

Programi, ki jih spodbujajo država in lokalne skupnosti, določajo ta nacionalni program socialnega varstva za obdobje 2006–2010 (v nadaljevanju besedila: NPSV), drugi akti državnih organov ali akti lokalnih skupnosti (dopolnilni programi). Sredstva za spodbujanje teh programov se zagotavljajo izvajalcem.

Storitve socialnega varstva, ki jih zagotavljajo država in lokalne skupnosti, določa zakon (storitve javne službe). Programi, ki jih v celotni državi zagotavljajo država in lokalne skupnosti, določa zakon in NPSV (programi javne službe). Upravičenost do storitev in vključitve v program je odvisna od socialnih razmer in osebnostnih stanj, ki utemeljujejo potrebo po storitvi oziroma vključitvi v program. Ob pogojno enakih socialnih razmerah ali osebnostnih stanjih je pravica do storitev oziroma vključitve v program lahko:

- dostopna vsem brezplačno ali pa
- dohodkovno odvisna ali dostopna vsem za plačilo, katerega višina je odvisna od plačilne sposobnosti.

Višina in način plačila se določita tako, da plačilna nesposobnost ni ovira pri uveljavljanju storitve oziroma vključitvi v program.

Socialni prejemki, ki so kot pravica zagotovljeni vsem, in pogoji za njihovo prejemanje se na ravni države določijo z zakonom, na ravni lokalne skupnosti pa z aktom lokalne skupnosti. Pogoji se določijo tako, da je upravičenost odvisna od dohodkovnih ali drugih socialnih razmer. Do posameznih prejemkov, storitev in vključitev v programe so upravičeni državljani Republike Slovenije, ki prebivajo v državi ali se imajo vanjo namen vrniti, ter tujci, ki v državi prebivajo zakonito.

Namen programov in storitev, ki se izvajajo, ter prejemkov, ki se zagotavljajo v okviru sistema socialnega varstva je:

- omogočanje in povečevanje socialne vključenosti,
- krepitev moči uporabnikov sistema socialnega varstva in razvijanje sposobnosti za njihovo vsakdanje življenje,
- pomoč in oskrba v primerih nezmožnosti opravljanja nujnih življenjskih opravil,
- zagotavljanje temeljne socialne varnosti v kriznih obdobjih izpada drugih virov za življenje,
- zagotavljanje enakih možnosti žensk in moških,
- preprečevanje revščine.

V izvajanje sistema so vključeni:

- država, lokalne skupnosti in institucije socialnega zavarovanja kot regulatorji in financerji,
- javne, zasebne in nevladne organizacije kot izvajalci,
- posamezniki, družina, sorodstvo, organizacije za samopomoč, prostovoljske organizacije in drugi, ki sestavljajo socialna omrežja uporabnikov sistema socialnega varstva, pri programih, namenjenih invalidom, pa še zlasti invalidske in humanitarne organizacije.

Sredstva za plačilo izvajanja storitev in programov zagotavljajo financerji, in sicer: za upravičence do brezplačnih storitev samim izvajalcem, za izvajanje storitev in programov, ki so povezani s plačilom, pa neposredno upravičencem.

II. MAKROEKONOMSKI IN SOCIALNI VIDIKI RAZVOJA SLOVENIJE

Kot članica EU bo Slovenija v obdobju 2006–2010 svoje nacionalne cilje dosegala v okviru skupnih evropskih politik in strategij. Da bi do leta 2010 postali najbolj dinamična in konkurenčna družba, ki bo temeljila na znanju, družba, za katero bodo značilni gospodarska rast z novimi delovnimi mesti, socialna vključenost in varovanje okolja, ostajajo temeljni cilji evropske politike iz lizbonske strategije, zapisane leta 2000. Prenovljena lizbonska strategija iz leta 2005 za uresničitev teh ciljev prinaša nove spodbude in osredotočenje na gospodarsko rast ter odpiranje novih delovnih mest.

K uresničevanju te strategije smo se zavezali tudi v Sloveniji in če bomo pri tem uspešni, bo to pomembno vplivalo tudi na politiko socialnega varstva. Zato NPSV upošteva razvojni okvir, ki ga predvideva prenovljena lizbonska strategija s predvidenimi spremembami. Prav tako NPSV ustreza viziji in ciljem razvoja Slovenije, ki so opredeljeni v Strategiji razvoja Slovenije za obdobje 2006–2013. Strategija poudarja, da je dolgoročni cilj Slovenije trajnostno izboljšanje blaginje njenih prebivalcev, za to pa je treba v naslednjih desetih letih preseči povprečno gospodarsko rast razvitosti v EU in zmanjšati tveganja na področju socialne varnosti.

Doseženo stopnjo razvoja, pomembno za oblikovanje politike socialnega varstva, označujejo naslednje okoliščine:

- sorazmerno ugodna raven socialne varnosti, stopnja socialne zaščite se že dalj časa povečuje, stopnja tveganja revščine se znižuje, dohodkovna neenakost v primerjavi z drugimi državami EU ni velika in se že nekaj časa ne povečuje;
- življenjska doba se podaljšuje, stopnja rodnosti je nizka, prebivalstvo se stara, medgeneracijska solidarnost postaja vse pomembnejša;
- delež neaktivnega prebivalstva je prevelik, stopnja izobrazbe še prenizka, vseživljenjsko učenje preslabo razvito.

Upoštevalo lizbonsko strategijo in Strategijo razvoja Slovenije naj bi v Sloveniji, podobno kakor v Uniji, v obdobju, za katerega je pripravljen ta NPSV, obstajala naslednja razvojna gibanja:

- hitra rast BDP na prebivalca, tako da bi v desetih letih presegli povprečno raven gospodarske razvitosti EU (v obdobju 2006–2013 povprečno 5,3-odstotno stopnjo gospodarske rasti, kar naj bi dosegli zlasti s pospešeno rastjo po letu 2007),
- povečanje zaposlenosti, zlasti starejših in mladih iskalcev zaposlitve (s tem da bo ciljna 70-odstotna zaposlenost po Strategiji razvoja Slovenije predvidoma dosežena šele leta 2013 in ne leta 2010, kar je kot cilj zastavljeno v lizbonski strategiji), ter nadaljnje zmanjševanje brezposelnosti (pod 4% do leta 2013),
- večja vključenost mladih in odraslih v izobraževanje (v starosti 15–19 let 80-odstotna vključenost, v starosti 19–23 let 55-odstotna vključenost), izboljševanje izobrazbene strukture in več vseživljenjskega učenja,
- podaljševanje življenjske dobe, staranje in nadaljnje spreminjanje strukture prebivalcev, posledica česar bo zmanjševanje deleža prebivalstva v starosti 15–64 let ter povečevanje deleža prebivalstva v starosti nad 65 in nad 80 let,
- hitrejši razvoj storitvenih dejavnosti, med javnimi storitvami zlasti v zdravstvu, socialnem varstvu in izobraževanju,
- hitrejši razvoj tržno usmerjenih storitev tudi na področju »socialnih« storitev ter odpravljanje ovir na notranjem trgu EU,

zlorabljeni otroci, odrasle, preživele žrtve spolnega napada v otroštvu, starejše, ki so zaradi zdravstvenih ali drugih razlogov odvisni od pomoči, invalide, skupine z večjim tveganjem za nastanek revščine, brezdomce, ljudi s težavami v duševnem zdravju, ljudi s težavami zaradi odvisnosti, Romi, žrtve nasilja.

```
+-----+-----+
|2. CILJ:      |Izboljšati dostop do storitev in programov|
+-----+-----+
```

STRATEGIJE:

- A) razvijati mrežo v skladu s potrebami uporabnikov,
- B) omogočati in spodbujati pluralnost izvajalcev in vstop novih izvajalcev v sistem socialnega varstva ob poenostavitvi pogojev in postopkov,
- C) posebej skrbeti za regionalno uravnoteženost ponudbe in možnosti ter uveljaviti sistem pomoči manj razvitim območjem v državi,
- D) spremeniti sistem financiranja in sredstva za plačljive storitve zagotavljati neposredno uporabnikom,
- E) uvesti enovit sistem dolgotrajne oskrbe s povezanimi zdravstvenimi in socialnimi storitvami za vse starostne skupine, ki potrebujejo oskrbo,
- F) prenos izvajalske funkcije na področju socialnovarstvenih zavodov z države na druge subjekte (večja stopnja partnerstva države in lokalnih skupnosti ter civilne družbe in zasebnega sektorja).

```
+-----+-----+
|3. CILJ:      |Doseči večjo učinkovitost pri dodeljevanju
denarne socialne pomoči, izboljšati kakovost storitev in
programov ter hkrati povečati njihovo ciljno usmerjenost in
učinkovitost
```

STRATEGIJE:

- A) zagotavljanje učinkovite pomoči v sistemu socialnega varstva ljudem, ki so pomoči potrebni (tistim, ki so se znašli v socialnih težavah ali bi vanje lahko zašli brez pomoči),
- B) individualiziranje izvajanja programov in storitev ter usklajevanje s potrebami uporabnika po sistemu svetovanja in organiziranja pomoči,
- C) krepitev vključevanja uporabnikov socialnega varstva v aktivno reševanje lastnih stisk in težav ter sooblikovanje strategij za izboljšanje življenjskih možnosti,
- D) oblikovanje in izvajanje take politike denarnih prejemkov, ki spodbuja lastno aktivnost upravičencev,
- E) prilagajanje standardov in normativov potrebam uporabnikov in razvoju strok,
- F) spodbujanje razvoja kakovosti, učinkovitosti in inovativnosti na področju dejavnosti socialnega varstva.

```
+-----+-----+
|4. CILJ:      |Krepiti strokovno avtonomijo, upravljavsko
samostojnost in racionalno poslovanje na področju socialnega
varstva
```

STRATEGIJE:

- A) krepitev strokovne avtonomije izvajalcev na področju socialnega varstva,
- B) decentralizacija in deregulacija sistemov na področju socialnega varstva,
- C) sprememba vloge centrov za socialno delo pri usklajevanju in financiranju storitev in programov,
- D) plačevanje dogovorjenih in izvedenih storitev ali programov,
- E) večja učinkovitost in racionalnost v upravljanju javnih zavodov.

IV. UKREPI ZA IZVAJANJE STRATEGIJ IN DOSEGANJE CILJEV

Strategije posameznih ciljev se zaradi njihove večdimenzionalnosti medsebojno dopolnjujejo in prepletajo. Temu sledijo tudi ukrepi, ki so navedeni znotraj posamezne strategije ali cilja. Zato jih je treba obravnavati povezano, ker se vsebinsko dopolnjujejo.

```
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+
|1. CILJ:      |Prispevati k večji socialni vključenosti
posameznikov in povezanosti slovenske družbe
```

Cilj prispevati k večji socialni vključenosti posameznikov in povezanosti slovenske družbe povezuje področje socialnega varstva z drugimi področji, ki so pomembna za socialno politiko države (delo in zaposlovanje, izobraževanje, zdravstvo, družinska politika, stanovanjska politika). Socialno varstvo je področje, ki bo skrbelo za usklajevanje in spremljanje učinkov ukrepov na različnih področjih, prav tako pa tudi za oblikovanje ukrepov, ki so lastni področju socialnega varstva.

Strategija A: Promocija solidarnosti in zmanjševanje neenakosti na vseh področjih življenja in dela ter razvijanje različnih oblik dobrodelnosti

Ukrepi:

1. V načrtovalnih dokumentih države posebej določiti področja, ki morajo temeljiti na načelih solidarnosti.
2. Pripraviti poseben program dejavnosti za načrtno obveščanje javnosti in državljanov o pomenu vrednot, ki temeljijo na solidarnosti, dobrodelnosti, preprečevanju diskriminacije, zmanjševanju neenakosti in sožitju z drugimi.
3. Razviti vzgojne modele za dobre medčloveške odnose in prostovoljstvo ter njihovo vključitev v izobraževalne programe.
4. Podpreti in sofinancirati preventivne programe, katerih namen je preprečevanje ali zmanjševanje diskriminacije, nasilja, zlorab, osamljenosti in drugih pojavov z neugodnimi socialnimi posledicami.
5. Oblikovati in vpeljati nove modele medgeneracijskega sožitja.

Strategija B: Promocija in razvoj prostovoljstva

Ukrepi:

1. Priprava predloga zakona o prostovoljstvu v sodelovanju z nevladnimi organizacijami, tako da bodo postavljeni pravni temelji za spodbujanje in razvoj dejavnosti. Vzporedno s tem pa tudi izvajanje dejavnosti, ki bodo prispevale k uveljavitvi prostovoljstva kot vrednote in statusnega simbola.
2. Spodbujanje raziskovanja posebnosti prostovoljnega dela v okviru raziskovalnih

programov v družboslovju.

3. Priznavanje stroška za izobraževanje v ceno storitev, vodenje in usklajevanje prostovoljnih sodelavcev z namenom, da prevzamejo izvajanje storitev in programov, ki vsebujejo elemente samopomoči, družabništva in spodbujanja socialnih veščin ter vključevanja v različne dejavnosti vsakdanjega življenja.

4. Uvedba podeljevanja državnega priznanja za prostovoljno delo na področju socialnega varstva najbolj zaslužnim prostovoljnim delavcem ali skupinam prostovoljnih sodelavcev enega programa ali izvajalca.

5. Uvedba različnih finančnih spodbud za projekte z večjim deležem vključenih prostovoljcev v preventivne in razvojne programe.

6. Spodbujanje donatorstva na področju socialnovarstvenih storitev in programov z uporabo ustreznih davčnih mehanizmov ali kako drugače (upoštevanje donacij kot merila pri ocenjevanju poslovne odličnosti).

Strategija C: Usklajevanje politik in ukrepov na različnih področjih, ki vplivajo na socialni položaj posameznika in njegove družine usklajeno reševanje večdimenzionalnih problemov revščine in socialne izključenosti)

Ukrepi:

1. Ustanovitev medresorskega delovnega telesa, ki bo skrbelo za načrtovanje in usklajevanje vseh tistih elementov socialne politike, ki spodbujajo socialni razvoj in pomembno vplivajo na stopnjo socialne povezanosti, revščine in socialne vključenosti prebivalcev.

2. Uvedba sistema enotne vstopne točke za različne oblike socialnih prejemkov (socialnih transferjev) in pomoči ter poenotenje elementov, ki vplivajo na njihovo dodeljevanje.

3. Usklajevanje izvajanja Nacionalnega akcijskega programa socialnega vključevanja (NAP/vključevanje) za obdobje 2004–2006, priprava vsakoletnega poročila o doseženem, čim širša vključenost raznih akterjev z izvajanjem regijskih posvetov in priprava novega NAP/vključevanje za obdobje 2006–2009, usklajevanje ministrstev in lokalnih organov, socialnih partnerjev in nevladnega sektorja.

4. Usklajevanje ukrepov v okviru evropskega socialnega modela in prenos ter uporaba dobrih praks drugih držav.

Strategija D: Mobilizacija vseh oblikovalcev in izvajalcev politik na različnih ravneh za doseganje skupnega cilja socialnega vključevanja

Ukrepi:

1. Uvedba novega modela organiziranosti in pristojnosti načrtovalcev in izvajalcev politike socialnega varstva, ki bo prispeval k učinkovitejšemu izvajanju socialnega varstva (npr. center za socialno delo, v nadaljevanju besedila: CSD, postane skupna izvajalska služba države in občine).

2. Uvedba in spodbujanje posvetovanja uporabnikov in izvajalcev zaradi dajanja pobud, ocenjevanja, predlaganja ukrepov in spremljanja dela ter učinkov vseh izvajalcev socialnih programov, vključenih v lokalno usklajevanje, pri čemer bodo na strani izvajalcev enakopravno zastopani izvajalci javnega, zasebnega in nevladnega sektorja.

3. Vzpostavitev in razvoj sodelovanja delodajalcev, delojemalcev in nevladnih organizacij pri oblikovanju in izvajanju politik na različnih področjih socialnega vključevanja.

Strategija E: Podpora družini in socialnim omrežjem pri skrbi za osebe, potrebne pomoči

Ukrepi:

1. Prilagoditev finančnega nadomestila in subvencij, kot so: določen delež nadomestila za izgubljeni zaslužek zaradi odsotnosti z dela zaradi negovanja družinskega člana (tudi nega za starša in odraslo invalidno osebo), delno kritje materialnih stroškov v zvezi z izvajanjem organiziranih oblik varstva.
2. Uvedba novih oblik mobilne pomoči na domu za družine z osebo s posebnimi potrebami.
3. Razvoj programov za kratkotrajne oblike podpore in razbremenjevanje družine ter uvedba dostopa v te programe kot pravico družine (npr. nadomestna oskrba, ki bo oskrbovalcu, ki je prevzel skrb za osebo, potrebno pomoči, omogočila krajši premor).
4. Izvajanje različnih programov izobraževanja za osebe, ki skrbijo za osebe potrebne pomoči (osebe z demenco, druge osebe s posebnimi potrebami), ki bodo zagotavljali ustrezno seznanjanje svojcev z značilnostmi bolezenskih stanj, s posebnimi potrebami in o ustreznem ravnanju ter oskrbi teh oseb.
5. Poenotenje definicij družine in družinskih članov v različnih zakonih.

Strategija F: Razvoj in uvajanje novih modelov skupnostne skrbi

Ukrepi:

1. Promovirati dobro prakso modelov skupnostne skrbi in sofinancirati oziroma vzpostaviti modele financiranja preventivnih in razvojnih programov, ki zagotavljajo delo z uporabnikom v domačem okolju ali v skupnosti.
2. Za najmanj eno četrtno uporabnikov v sklopu mreže javne službe institucionalnega varstva odraslih s posebnimi potrebami, ki so bili vključeni v storitev pred letom 2006, do konca obdobja tega NPSV zagotoviti namestitvev zunaj institucije in na podlagi strokovnih analiz organizacijsko ter vsebinsko preoblikovati del zavodov z različnimi skupinami uporabnikov v enovite zavode ali v manjše bivalne enote, pri vseh pa sistematično zagotavljati pogoje za vključevanje v domače okolje.
3. Povezati in dopolniti sedanji sistem skrbi in varstva socialno ogroženih otrok in mladostnikov, otrok in mladostnikov s težavami v odraščanju ali z nesocialnim vedenjem v enovit, medsebojno povezan sistem načrtovanja in izvajanja storitev ter programov.
4. Projektno preskusiti model vodenja in spremljanja življenja in dela oseb s posebnimi potrebami v domačem okolju v smislu podpiranja družine in oseb s posebnimi potrebami pri vraščanju v socialno okolje ter pri delu in zaposlitvi v običajnem delovnem okolju.
5. V okviru javnih mrež zagotoviti predvsem širitev mreže storitev in programov socialnega varstva, ki omogočajo skupnostno skrb, npr.: pomoč na domu, mobilne pomoči, krizni ali interventni centri, dnevni centri, pomoč na daljavo, organizirano prostovoljstvo, skupine za samopomoč, svetovalne pisarne in zagovorništvo.
6. Razviti model oskrbe v drugi družini in drugih organiziranih oblikah skupnostne skrbi (za zagotavljanje primerne bivanja in oskrbe za starejše in odrasle osebe, mlajše od 65 let).

Strategija G: Posebna skrb za ranljive skupine prebivalstva: otroke, trpinčene otroke, spolno zlorabljene otroke, odrasle, preživele žrtve spolnega napada v otroštvu, starejše, ki so zaradi zdravstvenih ali drugih razlogov odvisni od pomoči,

invalidne, skupine z večjim tveganjem za nastanek revščine, brezdomce, ljudi s težavami v duševnem zdravju, ljudi s težavami zaradi odvisnosti, Rome, žrtve nasilja.

Ukrepi:

1. Poleg vsem dostopnih storitev in splošnih programov ter oblik pomoči posameznikom in družinam v socialni stiski se bodo razvijali posebni programi za najbolj ranljive skupine prebivalstva, pri katerih so krizne življenjske situacije pogostejše in bolj tvegane. Ti programi bodo organizirani kot javna služba tako, da bodo vsem izvajalcem zagotovljeni enaki pogoji za delo. Pri njihovem načrtovanju je treba okrepiti vlogo in vključenost družine kot celote pri reševanju socialnih stisk ali pri izvajanju ukrepov za zaščito otrok.

```
+-----+-----+
|2. CILJ: |Izboljšati dostop do storitev in programov|
+-----+-----+
```

Dostop do storitev in programov javne službe je za potencialnega uporabnika najpomembnejši element pri presoji delovanja sistema. Zato je cilj izboljšati dostop do storitev in programov pomemben z vidika udeležanja načela enakosti in tudi z vidika uresničevanja načela proste izbire. Izboljšanje dostopa bo omogočeno z boljšo ponudbo in drugačnimi možnostmi za uveljavljanje storitev.

Strategija A: Razvijati mrežo v skladu s potrebami uporabnikov

Ukrepi:

1. Mreže vsem dostopnih programov, storitev in pomoči, namenjenih vsakomur, ki se znajde v socialni stiski ali težavi, bo država vzpostavljala po načelih in vodilih iz tega programa v skladu z gospodarskimi in razvojnimi možnostmi ter ob upoštevanju mednarodnih smernic in priporočil ter podatkov iz razvojno primerljivih okolij. Pri tem bo osnovno vodilo enaka dostopnost teh programov, storitev in pomoči vsem uporabnikom ne glede na materialno sposobnost okolja, v katerem živijo.

2. V proces sprejemanja odločitev o vrstah in oblikah pomoči ter programov v okviru javne službe za posebej ranljive skupine prebivalstva bodo prek uporabniških združenj vključeni uporabniki, ki so sposobni predstaviti svoje potrebe in interese. Na tem področju bo država organizirala mreže storitev po načelih javne službe, vendar tako, da bodo uporabnikom zagotovljene pravice do proste izbire, individualnih obravnav, kar največje neodvisnosti od izvajalca, do vpliva na kakovost storitev in do vzpostavitve sistema preglednega merjenja zadovoljstva uporabnikov.

3. CSD in specializirani izvajalci bodo okrepili izvajanje prve socialne pomoči za posamezne vrste uporabnikov, zlasti programe pomoči za otroke in družine, starejše ljudi, osebe s posebnimi potrebami in s težavami v duševnem zdravju ter marginalizirane skupine. V ta namen bodo izdelani ustrezni podporni instrumenti in programi.

4. Vzpostavitev centralne informacijsko-svetovalne točke za starejše, kjer so uporabnikom storitev na voljo ažurne neodvisne informacije o ponudbi ter svetovanje z različnih področij z namenom povečevanja socialne vključenosti.

5. Z urejenim financiranjem prek CSD kot naročnikov storitev bomo spodbujali razvoj samostojnih in specializiranih storitev ali programov psihosocialne pomoči družini, temelječih na strokovnem vodenju, učenju socialnih veščin in psihoterapevtskih ponudbah.

6. Določili bomo vsebino in način ter pristojnosti delovanja interdisciplinarnih kriznih

timov za usklajeno strokovno delovanje v primeru zlorab in zanemarjanja otrok ter v zakonodaji jasno opredeliti koordinacijsko vlogo CSD in pravice udeleženi, predvsem otrok kot žrtev nasilja.

7. V praksi bomo preskusili model za primernejšo obliko skrbništva (profesionalno skrbništvo) za vse skupine uporabnikov.

8. Pripravili bomo strategijo varstva starejših in v njenem okviru razvili ter v praksi preskusili model medgeneracijskih centrov.

Strategija B: Omogočati in spodbujati pluralnost izvajalcev in vstop novih izvajalcev v sistem socialnega varstva ob poenostavitvi pogojev in postopkov

Ukrepi:

1. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve bo javno objavljalo namere o širitvi javne službe ali o predvidenih uvajanjih novih mrež za daljše obdobje in s tem spodbudilo morebitne zasebne ali nevladne izvajalce, da se do razpisa organizirajo in ustrezno pripravijo.

2. Mrežo storitev in programov bomo širili s podeljevanjem koncesij ali z verifikacijo programov, tako da bosta tudi še naprej v prvi vrsti zagotovljeni strokovnost in kakovost, zahtevnost postopka pa ne bo ovira za morebitne kandidate iz nevladnih in zasebnih organizacij.

3. Pri gradnji potrebnih objektov bo država v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi izdelala sistem spodbud in različnih oblik sodelovanja s koncesionarji s ciljem zagotavljanja uporabnikom dostop do iste vrste storitev za primerljivo ceno ne glede na to, kdo je izvajalec storitve.

4. CSD bodo omogočili, da sodelovanje z zasebnimi ali nevladnimi izvajalci storitev ali posameznih programov uredijo s posebnimi dogovori, ki vključujejo: »sistem napotitve z napotnico«, spremljanje in nadzor nad izvajanjem programa za posameznega uporabnika.

5. Uredili bomo tudi sistem preverjanja temeljnih strokovnih izhodišč za izvajanje programov javne službe, ki bo zagotavljal, da bodo programi izvajani v skladu s strokovnimi doktrinami (strokovna verifikacija programa).

6. Za doseganje večje učinkovitosti sistema socialnega varstva, razvoja novih programov ter povezovanja z evropskimi partnerji bomo vpeljali institut »svetovalca za mednarodne projekte«, ki bo svetoval pri pripravi projektov, povezanih s črpanjem sredstev EU.

Strategija C: Posebej skrbeti za regionalno uravnoveženost ponudbe in možnosti ter uveljaviti sistem pomoči manj razvitim območjem v državi

Ukrepi:

1. Prednostno bomo obravnavali okolja in dele države, v katerih razvitost izvajalcev ali dostopnost uporabnikov do storitev in programov javne službe ne dosegata povprečne ravni države.

2. Pri dograjevanju modelov financiranja dejavnosti bomo upoštevali posebnosti posameznih okolij (npr. okolja z visoko stopnjo brezposelnosti, z nadpovprečnim deležem starih ljudi, z zgodovinsko poseljenim romskim prebivalstvom, razsežnost območja, obmejna lega, centri za tujce ipd.).

3. Na območjih, ki znatno zaostajajo za državnim povprečjem, bomo zakonsko določili merila za dodatna vlaganja iz državnega proračuna v infrastrukturo za izvajanje socialnovarstvene dejavnosti, razvita okolja pa bomo spodbujali, da iz

lastnih virov pod ugodnejšimi pogoji vlagajo v ukrepe za zagotavljanje višje ravni socialne varnosti svojega prebivalstva.

4. Dopolnjevali bomo mrežo storitev na tistih območjih, kjer bodo potrebe po posameznih socialnovarstvenih storitvah bistveno odstopale od povprečnega stanja v državi.

5. Razvijali bomo modele, ki bodo z uporabo informacijsko-telekomunikacijskih tehnologij širile možnosti za podporo in pomoč različnim skupinam uporabnikov ter hkrati presegale prostorske in časovne meje.

Strategija D: Spremeniti sistem financiranja in sredstva za plačljive storitve zagotavljati neposredno uporabnikom

Ukrepi:

1. Z zakonom bomo na novo določili, katere storitve in programi javne službe so plačljivi in kateri brezplačni.

2. Sistem financiranja bomo spremenili tako, da bo financer zagotavljal sredstva za brezplačne storitve in programe izvajalcu, za plačljive pa neposredno uporabniku (v denarju ali kot naročilnico), kjer bo to smotrno in racionalno.

3. Za plačljive storitve bomo z zakonom natančneje določili pravice uporabnika in postopek njihovega uveljavljanja ter uvedli njihovo individualno financiranje, kjer bo to smotrno in racionalno.

Strategija E: Uvesti enovit sistem dolgotrajne oskrbe s povezanimi zdravstvenimi in socialnimi storitvami za vse starostne skupine, ki potrebujejo oskrbo

Ukrepi:

1. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve bo skupaj z Ministrstvom za zdravje pripravilo zakon o zavarovanju za dolgotrajno oskrbo.

2. Do konca obdobja, tj. do leta 2010, bomo zagotovili potrebne pogoje za izvajanje enovitega sistema dolgotrajne oskrbe.

3. V sodelovanju z Ministrstvom za zdravje in Ministrstvom za šolstvo in šport bomo pripravili nov program izobraževanja kadrov za izvajanje integrirane dolgotrajne oskrbe za različne skupine uporabnikov.

Strategija F: Prenos izvajalske funkcije na področju socialnovarstvenih zavodov z države na druge subjekte (večja stopnja partnerstva države in lokalnih skupnosti ter civilne družbe in zasebnega sektorja)

Ukrepi:

1. Javno mrežo izvajalcev bomo oblikovali tako, da bodo v njej zastopani javni zavodi, zasebniki in nevladne organizacije. Pri javnih zavodih, katerih ustanoviteljica je država, bomo v določenem delu izvedli postopen prenos izvajalske funkcije na druge subjekte, kot so pokrajine, občine, zasebniki in nevladne organizacije.

2. Na podlagi javnega razpisa bomo pripravili in v praksi preskusili model postopnega prenosa izvajalske funkcije na področju socialnovarstvenih zavodov (na primeru nekaj domov za starejše, posebnih socialnovarstvenih zavodov za odrasle in varstveno-delovnih centrov) z države na druge subjekte s pogojem, da nov subjekt prispeva k nadaljnjemu razvoju, večji kakovosti in širitvi mreže.

3. Prenos izvajalske funkcije države na druge subjekte bomo izvedli kot prenos izvajanja dejavnosti in ohranitve premoženja v lasti države.

ponujena in zagotovljena možnost, da kar najbolj sami uveljavijo svoje sposobnosti in vplivajo na izvajanje storitev in programov.

4. Vzpostavitev podlage za uvedbo novih poklicnih profilov na nižjih zahtevnostnih stopnjah – pomočnikov pri preprostih življenjskih opravilih, ki bi skupaj z uporabnikom iskali in opravljali tudi navadne praktične rešitve.

5. Vključitev prejemnikov socialne pomoči, ki so sposobni za delo, v različne programe usposabljanja in delovnih aktivnosti ali družbenokoristnega dela.

6. Priprava in uvedba sistema, v katerem bodo imeli uporabniki večji vpliv na oblikovanje kakovostnih storitev in programov ter bodo soudeleženi v načrtovanju in ocenjevanju posameznih procesov.

7. Usklajevanje standardov in normativov na področju socialnega varstva s koristmi uporabnikov in spoznanji sodobne stroke, v skladu s tem pa tudi ustrezno oblikovanje vrst in razmerij poklicnih profilov, ki bodo bolj usmerjeni na specifičnosti socialnih institucij in njihovega poslanstva.

Strategija D: Oblikovanje in izvajanje take politike denarnih prejemkov, ki spodbuja lastno aktivnost upravičencev

Ukrepi:

1. Določitev enotnega postopka za vse prejemke in enotnega mesta za uveljavljanje vseh pravic do denarnih prejemkov.

2. Povečanje ciljne usmerjenosti k najnižjim dohodkovnim razredom in preprečitev kopičenja prejemkov ali uvedba zgornje meje možnih prejemkov ter poenotenje definicije družine in virov dohodka, ki se upoštevajo pri ugotavljanju upravičenosti do prejemkov, odvisnih od dohodkov in premoženja.

3. Zmanjšanje morebitnega nespodbudnega vpliva sistema socialnih transferjev na prizadevanja poiskati si delo in ga tudi obdržati ter preprečiti nastanek t. i. pasti revščine in/ali pasti brezposelnosti.

4. Uvedba vrstnega reda pri uveljavljanju pravic in upoštevanju različnih virov dohodka pri ugotavljanju upravičenosti do posamezne pravice.

5. Uvedba preglednega sistema reguliranih priložnostnih kratkotrajnih občasnih del, ki se lahko opravljajo prostovoljno ali pa tudi za plačilo.

6. Za brezposelne, ki so aktivni iskalci zaposlitve in so brez dohodkov ali pa so njihovi dohodki pod ravni minimalnega dohodka, uvesti pravico do denarne socialne pomoči po drugačnem postopku in z dodatnim pogojem, da je upravičenec ves čas prejetanja aktiven iskalec zaposlitve in je pripravljen sprejeti zaposlitev ali se vključiti v opravljanje družbenokoristnega dela ali v drugo obliko aktivnosti, kar v postopku odločanja ugotavljajo uradi za delo.

7. Racionalizacija podeljevanja socialnih transferjev za doseganje večje učinkovitosti.

8. Razvoj sistema za večje aktiviranje prejemnikov denarnih socialnih pomoči (socialnih transferjev nasploh) s povečanim preusmerjanjem iz pasivnih ukrepov v aktivne (subvencije za zaposlitev, različne oblike delovne aktivnosti, preučitev možnosti t. i. sofinanciranja z mikrokrediti ipd.).

9. Povezava evidenc in pridobivanje podatkov o vlagateljih/upravičencih do socialnih transferjev (ob ustrezni ureditvi pravnih in tehničnih pogojev za pridobivanje ali uporabo podatkov) za potrebe samega odločanja in spremljanja v času podeljevanja socialnih transferjev (večja ažurnost in boljša dostopnost do podatkov).

10. Poglobiti sodelovanje med uradi za delo in CSD za doseganje večje učinkovitosti pri dodeljevanju denarnih socialnih pomoči.

Ukrepi:

1. Izdelati in izvajati programe usposabljanja in strokovnega izpopolnjevanja, ki bodo vplivali na izvajanje prednostnih nalog politike socialnega varstva, povečati obseg inštruktažnega svetovanja in supervizije ter v te namene zagotoviti dodatna finančna sredstva.
2. Določiti širše pristojnosti strokovnega sveta socialnega varstva pri odločanju o strokovnih vprašanjih.
3. Ustrezno urediti financiranje pripravništva na področju socialnega varstva.
4. Določiti širše pristojnosti izvajalcem s področja socialnega varstva pri odločanju o poslovnih in strokovnih vprašanjih izvajanja dejavnosti.

Strategija B: Decentralizacija in deregulacija sistemov na področju socialnega varstva

Ukrepi:

1. Vzpostavitev enovitega sistema vodenja rezultatov in prikazovanja ter ocenjevanja učinkov, ki so podlaga za morebitno ukrepanje na državni ravni.
2. Zakonsko zavezati občine, da v večji meri sooblikujejo in odgovarjajo za socialni položaj prebivalstva na svojem območju ter jih spodbujati, da poleg storitev in programov, ki jih zagotavlja zakon o socialnem varstvu, razvijajo še druge socialne programe.
3. Deregulacija postopkov upravljanja institucij, finančnih sredstev/virov, vodenja razvojne politike in avtonomnost pri kadrovanju ter zmanjšanje obsega in števila različnih soglasij.
4. V ceno storitve v socialnovarstvenih zavodih vključiti celotno amortizacijo in sredstva za investicijsko vzdrževanje ter za njihovo materialno krepitev omogočiti vlaganje zasebnega kapitala v njihov razvoj.

Strategija C: Sprememba vloge centrov za socialno delo pri usklajevanju in financiranju storitev in programov

Ukrepi:

1. Sprememba nalog, ki jih izvajajo centri za socialno delo (CSD), tako da se:
 - spremeni vrsta in obseg storitev (CSD izvajajo socialno preventivo, prvo socialno pomoč ter svetovanje in organiziranje pomoči),
 - spremeni vrsta in obseg javnih pooblastil (zlasti na področju družinskega prava in odločanja o socialnih transferjih),
 - dodajo nove naloge (spremljanje socialnega stanja v okolju – socialni monitoring, spodbujanje in razvoj socialnih programov, usklajevanje izvajalske mreže, financiranje in spremljanje izvajanja programov) ter
 - postopoma prenese izvajanje programov javne službe na druge izvajalce.
2. Določiti nove pristojnosti CSD pri napotitvah uporabnikov k izvajalcem programov in storitev javne službe na področju socialnega varstva tako, da so ti dolžni sprejeti uporabnika, ki ga je k njim napotil CSD, pri čemer je pri napotitvi obvezno treba upoštevati željo uporabnika in njegovo izbiro storitve ali programa ali njegovo odločitev, da se ne bo odločil za vključitev v nobeno od možnih storitev ali programov.
3. Izvesti prenos odločanja o nekaterih ukrepih iz naslova družinskega prava s CSD na sodišča z možnostjo sprejemanja začasnih ukrepov CSD.
4. Normativno opredeliti funkcijo osrednjega koordinatorja vseh ključnih izvajalcev in določiti mehanizme za izvajanje usklajevalne vloge CSD v lokalni skupnosti.
5. Na novo opredeliti obseg in vrsto storitev javne službe, ki so izključno v pristojnosti

CSD, za vse preostale storitve in programe pa z javnimi razpisi dobiti usposobljene in ustrezne izvajalce.

6. Zagotoviti, da lokalni CSD zaradi večje učinkovitosti ostanejo še naprej samostojni pravni subjekti ali z drugimi mehanizmi zagotoviti njihovo strokovno avtonomijo.

7. Zagotoviti druge mehanizme, s katerimi bodo CSD postali skupna izvajalska služba države in lokalne skupnosti.

8. Vzpostaviti sistem obveznega sklepanja pogodb med CSD in verificiranimi izvajalci posameznih storitev ali programov ter izdelati sistem napotnic, ki so podlaga za izvajanje in plačevanje individualnih programov.

9. Določiti neposredno odgovornost CSD, da v lokalni skupnosti, v kateri ni preventivnega ali razvojnega programa, vzpostavi vsaj en tak program glede na posebnosti okolja ali obseg problematike.

10. Zagotoviti podlage, da bodo CSD prevzeli odgovornost za spodbujanje in uvajanje novih programov in izvajalcev storitev ter programov socialnega varstva, vključevanje izvajalcev v mrežo pri razreševanju posameznega primera, vodenje primera na ravni mreže in nadzorovanje dela izvajalcev v mreži.

11. Za financiranje storitev in programov, ki so za uporabnika brezplačni, bodo CSD pogodbenim (pod)izvajalcem sredstva za financiranje zagotovili iz javnih virov na podlagi enotnih meril.

12. Omogočiti pogoje, da se izvajanje posebno zahtevnih storitev ali storitev, ki jih uporablja zelo majhno število uporabnikov lokalne skupnosti ali pri katerih je mogoče doseči večjo učinkovitost, če se organizirajo na regionalni ravni, organizira na regionalni ravni (za več CSD skupaj).

13. Organizirati nekatere servisne dejavnosti izvajalcev, ki niso neposredno vezane na izvajanje storitev, kot so npr. vzdrževanje računalniških programov, notranji revizor ipd., po regionalnem načelu.

14. Pripraviti reorganizacijo CSD v skladu z izhodišči v drugih ukrepih in jo na modelu preskusiti.

Strategija D: Plačevanje dogovorjenih in izvedenih storitev ali programov

Ukrepi:

1. Uvesti sistem plačila oziroma doplačila (pod)izvajalcem storitev ali programov za opravljeno delo za uporabnika, ki ga je napotil CSD.

2. Spodbujati razvoj specializiranih izvajalcev raznih terapevtskih storitev (za zasvojene, žrtve spolnega ali drugega nasilja, ljudi s težavami v partnerskih odnosih, s hujšimi težavami pri odraščanju, družine z invalidom ipd.), ki bi delovali na ravni regij.

3. Pri storitvah javne službe uvesti možnost plačila na podlagi diferenciranega standarda in obsega izbranih in izvedenih storitev.

Strategija E: Večja učinkovitost in racionalnost v upravljanju javnih zavodov

Ukrepi:

1. Vodstvenim ekipam javnih zavodov omogočiti samostojno sprejemanje ukrepov in iskanja rešitev, ki prispevajo k boljšemu in učinkovitejšemu delu ter finančni racionalizaciji.

2. Vodstvene ekipe finančno stimulirati za primere, če pridobijo sredstva za izvajanje programov ali za izboljšanje kakovosti storitev za uporabnike iz drugih virov oziroma iz »nejavnih sredstev«.

3. Predpisati in uvesti povezovanje informacijskih sistemov in izmenjavo informacij, ki jih potrebujejo izvajalci na področju socialnega varstva.

4. Uvesti model sprotnega ocenjevanja izvajalcev in njihovo delo vrednotiti po merilih modela odličnosti. Odličnost uveljaviti kot prestižno priznanje, ki ga lahko na leto prejme le nekaj izvajalcev, ki poslujejo po merilih podobno kakor pri pridobivanju standardov po modelih kakovosti in vodenja.

V. MERILA ZA RAZVOJ MREŽE JAVNE SLUŽBE

V sklopu mreže javne službe se na področju socialnega varstva izvajajo (1) socialnovarstvene storitve, (2) javni programi in (3) javna pooblastila.

NPSV določa merila za vzpostavitev javne mreže socialnovarstvenih storitev in programov, ki so na voljo posameznikom in družinam, kadar se znajdejo v socialnih stiskah ali materialnih težavah. Na podlagi teh meril bodo izvajalci organizirali storitve in programe za preprečevanje socialne izključenosti ranljivih skupin prebivalstva. Izhodišča za dinamiko vzpostavljanja in dograjevanja javne mreže bo določala vlada z razvojnimi in proračunskimi dokumenti.

Natančnejšo izvedbo za posamezne socialnovarstvene storitve in programe določi minister, pristojen za socialno varstvo.

(1) JAVNE SOCIALNOVARSTVENE STORITVE

A) KOLIČINSKA MERILA:

V nadaljevanju so določena merila za nove storitve in programe, predvidene v tem NPSV, in za sedanje, ki se bodo izvajali tudi v obdobju do leta 2010.

1. SOCIALNA PREVENTIVA

Normiran obseg:

5-odstotni delež javnih sredstev, namenjenih izvajanju storitev v javni mreži na področju socialnega varstva.

Učinek:

Možnost vključitve 10% celotnega prebivalstva v preventivne programe.

2. PRVA SOCIALNA POMOČ

2.1 Splošna

Normiran obseg:

Splošna prva socialna pomoč se organizira kot kratkotrajna strokovna pomoč uporabnikom, ki se znajdejo v akutni socialni stiski ali kot nujen ukrep za zaščito najbolj ogroženih posameznikov.

Učinek:

Vsak delovni dan dostopna storitev na CSD, ki jo izvaja en strokovni delavec na 25.000 prebivalcev.

2.2 Specialistična

Normiran obseg:

– organizirana kot krizni center neprekinjeno z možnostjo kratkotrajne namestitve za območje z najmanj 150.000 prebivalcev.

Učinek:

Zagotovitev pogojev za delovanje 10 kriznih centrov na območju celotne države.

3. SVETOVANJE IN ORGANIZIRANJE SOCIALNE POMOČI

3.1 Svetovanje in organiziranje socialne pomoči posameznikom s težavami v duševnem zdravju, žrtvam nasilja, invalidom, osebam z različnimi oblikami zasvojenosti, storilcem kaznivih dejanj ipd.

Normiran obseg:

Storitev se organizira v vsakem CSD v obsegu 1 strokovni delavec na 40.000 prebivalcev.

3.2 Svetovanje in organiziranje socialne pomoči družini pri vzgoji in varstvu otrok.

Normiran obseg:

Storitev se organizira v vsakem CSD v obsegu 1 strokovni delavec na vsakih 5000 družin z mladoletnimi otroki.

3.3 Svetovanje in organiziranje socialne pomoči družini z osebo z motnjo v duševnem ali telesnem razvoju.

Normiran obseg:

Storitev se organizira v vsakem CSD v obsegu 1 strokovni delavec na vsakih 100 družin z osebo z motnjo v duševnem ali telesnem razvoju, ki ni vključena v redne programe.

4. STORITVE POMOČI NA DOMU IN MOBILNE POMOČI – storitve pomoči družini na domu in mobilne pomoči, s katerimi se upravičencem zagotovi kakovost življenja v njihovem bivalnem okolju

Normiran obseg:

– zagotovi se socialna oskrba na domu za najmanj 3% oseb, starih 65 in več let ter za najmanj 0,05% drugih odraslih oseb, ki potrebujejo pomoč na domu ali mobilno pomoč zaradi duševne, telesne ali senzorne motnje, hude bolezni ali iz drugih razlogov.

Učinek:

– zagotovljena socialna oskrba na domu za vsaj 10.000 oseb, starih nad 65 let, in za vsaj 900 drugih odraslih oseb.

5. INSTITUCIONALNO VARSTVO

5.1 Storitve institucionalnega varstva otrok in mladostnikov, prikrajšanih za normalno družinsko življenje, ki zaradi težav v odraščanju ali zaradi neugodnih pogojev ne morejo živeti pri starših

Normiran obseg:

– ohranitev sedanjega števila rejniških družin, ki nudijo varstvo in vzgojo otrokom in mladoletnikom, za katere ne skrbijo starši.

Učinek:

– organiziranje življenja za vse otroke in mladoletnike, ki nimajo pogojev za vzgojo in varstvo v lastni družini, stare do 18 let oziroma do 26 let, zaradi nadaljevanja šolanja.

5.2 Storitve institucionalnega varstva otrok in mladostnikov z zmerno, težjo ali težko razvojno motnjo v zavodu, dnevnem varstvu, drugi družini ali v drugi organizirani obliki, namenjeni razbremenitvi družine

Normiran obseg:

– zagotoviti zmogljivosti za vključitev 20% vseh otrok in mladoletnikov z zmerno, težjo ali težko razvojno motnjo.

Učinek:

– zagotoviti najmanj 500 mest za otroke, mladostnike in odrasle osebe, stare od 1 do 26 let.

5.3 Storitve institucionalnega varstva starejših oseb

5.3.1 Organizirano varstvo v dnevni centrih

Normiran obseg:

– vključenih najmanj 0,3% starejših oseb, starih 65 let in več, ki potrebujejo dnevno organizirano varstvo.

Učinek:

– zagotovljenih vsaj 1000 mest.

5.3.2 Varstvo in oskrba v domovih za starejše osebe

Normiran obseg:

– vključenih najmanj 5% prebivalcev, starih 65 let in več.

Učinek:

– zagotovljenih vsaj 16.600 mest za celodnevno obravnavo in vsaj 300 mest za kratkotrajne namestitve.

5.3.3 Oskrba v drugi družini

Normiran obseg:

– vključenih najmanj 0,3% prebivalcev, starih 65 let in več.

Učinek:

– zagotovljenih vsaj 1000 mest za oskrbo v drugi družini.

5.3.4 Oskrba v oskrbovanih stanovanjih za starejše osebe kot posebna oblika pomoči na domu

Normiran obseg:

– vključenih najmanj 0,5% prebivalcev, starih 65 let in več.

Učinek:

– zagotovljene storitve za vsaj 1660 stanovalcev oskrbovanih stanovanj, od tega 1300 novih.

5.4 Storitve institucionalnega varstva posebnih skupin odraslega prebivalstva

5.4.1 Institucionalno varstvo odraslih oseb z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju

Normiran obseg:

– vključenih najmanj 0,10% prebivalcev, starih od 20 do 64 let, ki imajo dolgotrajnejše težave v duševnem zdravju.

Učinek:

– zagotovljenih vsaj 1350 mest, od tega 25% mest za različne oblike organizirane nastanitve v skupnosti.

5.4.2 Institucionalno varstvo odraslih oseb z motnjami duševnem razvoju in z več motnjami, ki niso vključene v storitev vodenja varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji

Normiran obseg:

– vključenih najmanj 0,135% prebivalcev, starih od 20 do 64 let, z motnjami duševnem razvoju in z več motnjami.

Učinek:

– zagotovljenih vsaj 1800 mest, od tega 25% mest za različne oblike organizirane nastanitve v skupnosti.

5.4.3 Institucionalno varstvo odraslih oseb, ki imajo težko gibalno in senzorno motnjo ter poškodbo glave

Normiran obseg:

– vključenih najmanj 0,025% prebivalcev, starih od 20 do 60 let, ki zaradi telesne, duševne ali senzorne motnje potrebujejo nastanitev in oskrbo v posebnem socialnovarstvenem zavodu ali v različnih oblikah nastanitve v skupnosti.

Učinek:

– zagotovljenih vsaj 300 mest, od tega vsaj 25% mest za različne oblike organizirane nastanitve v skupnosti.

5.4.4 Institucionalno varstvo oseb z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, ki so vključene v storitev varstveno-delovnih centrov in potrebujejo organizirano oskrbo in varstvo

Normiran obseg:

– vključenih 35% vseh, ki so vključeni v programe varstveno-delovnih centrov in potrebujejo nastanitev ter oskrbo v zavodu, drugi družini ali bivanjski skupnosti.

Učinek:

– zagotovljenih vsaj 1100 mest za celodnevno obravnavo, od tega 30% v stanovanjskih skupinah.

6. STORITVE VODENJA IN VARSTVA TER ZAPOSLOTITVE POD POSEBNIMI POGOJI

Normiran obseg:

– vključenih najmanj 36% odraslih oseb s statusom invalida po zakonu o družbenem varstvu telesno in duševno prizadetih.

Učinek:

– zagotovljenih vsaj 3153 mest v varstveno-delovnih centrih.

Število neposrednih izvajalcev posameznih storitev je v primerih, ko ti niso posebej navedeni v tem NPSV, določeno z veljavnim pravilnikom o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev. Kadrovske normativi, določeni z navedenim pravilnikom, se bodo prilagajali razvoju stroke in potrebam uporabnikov. Za storitve, za katere kadrovske normativi in strokovni standardi še niso določeni, je število neposrednih izvajalcev okvirno, natančneje pa bo določeno na podlagi dopolnitev pravilnika po uveljavitvi NPSV.

B) ORGANIZACIJSKA MERILA

Na ravni lokalnih skupnosti se organizirajo naslednje socialnovarstvene storitve in pomoči:

– pomoč na domu in mobilna pomoč za starejše in invalidne osebe, kronično bolne otroke in otroke z motnjami v telesnem in duševnem razvoju ter pomoč, ki jo izvajajo družinski pomočniki.

Za območje upravne enote se organizirajo naslednje socialnovarstvene storitve:

– programi socialne preventive,
– prva socialna pomoč kot samostojna storitev,
– svetovanje in organiziranje socialne pomoči družini z osebo z motnjo v duševnem in telesnem razvoju,
– svetovanje in organiziranje socialne pomoči družini pri vzgoji in varstvu otrok,
– institucionalno varstvo starejših oseb,
– varstvo, vodenje in zaposlitev pod posebnimi pogoji,
– organiziranje skupnostnih akcij.

Za območja več upravnih enot se organizirajo naslednje socialnovarstvene storitve:

– svetovanje in organiziranje socialne pomoči posameznikom s težavami v duševnem zdravju, žrtvam nasilja, odraslim s posebnimi potrebami, osebam z različnimi oblikami zasvojenosti, storilcem kaznivih dejanj ipd.,
– institucionalno varstvo za odrasle s posebnimi potrebami,
– institucionalno varstvo oseb, vključenih v storitve varstva, vodenja in zaposlitve pod posebnimi pogoji,
– varstvo otrok in mladostnikov, prikrajšanih za normalno družinsko življenje,
– prva socialna pomoč v obliki kriznega centra za interventne in kratkotrajne namestitve,
– druge oblike institucionalnega varstva otrok in mladostnikov z zmerno, težjo ali težko motnjo v razvoju.

Za območje države se organizira socialnovarstvena storitev institucionalno varstvo otrok in mladostnikov z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju.

Ne glede na določila o količinskih merilih v točki A) se lahko za območje upravne enote storitve socialne preventive, prve socialne pomoči, svetovanje in organizacija socialne pomoči organizirajo tako, da je število izvajalcev za posamezno storitev

prilagojeno značilnostim socialnovarstvene problematike območja, vendar tako, da skupno število izvajalcev na tem območju ustreza količinskim merilom.

C) KAKOVOSTNA MERILA:

Minimalni standardi kakovosti in obsega posamezne storitve so določeni pravilnikom o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev, ki ga v skladu z zakonom in strokovnimi spoznanji določi minister, pristojen za socialno varstvo. Podrobnejše standarde lahko skladno z zakonom določijo skupnosti posameznih izvajalcev storitev.

(2) JAVNI SOCIALNOVARSTVENI PROGRAMI

Javni socialnovarstveni programi so dopolnilo k socialnovarstvenim storitvam. Njihovi izvajalci so predvsem nevladne in humanitarne organizacije ter zasebniki, na področju programov za invalide pa zlasti invalidske organizacije. Programi so namenjeni reševanju socialnih stisk posameznikov in skupin, in sicer tako, da kar najbolj upoštevajo potrebe uporabnikov in konkretne potrebe lokalnega okolja, v katerem se izvajajo. Njihovo financiranje zagotavljajo država, lokalna skupnost in uporabniki ali drugi zainteresirani subjekti.

Za izvajanje javnih programov bo pogoj strokovna verifikacija programov in sprotno ocenjevanje programov, vključenih v mrežo. Razvojni in eksperimentalni programi socialnega varstva, ki so bili do 2005 sofinancirani na podlagi sklepa o večletnem sofinanciranju, lahko po uspešni verifikaciji postanejo javni socialnovarstveni programi. Za vse programe, ki so že sofinancirani na podlagi sklepa o večletnem sofinanciranju velja, da bodo v letu 2006 sofinancirani na podlagi že veljavnega mnenja Socialne zbornice Slovenije. S postopkom verifikacije programov se bo začelo leta 2007, kar bo tudi pogoj za vključevanje v mrežo javnih socialnovarstvenih programov – programi, ki so že vključeni v sedanje sofinanciranje za daljše časovno obdobje, pa morajo pridobiti verifikacijo programa najpozneje do 31. 12. 2007.

A) KOLIČINSKA IN ORGANIZACIJSKA MERILA:

1. Mreža materinskih domov in zavetišč za ženske s skupno okvirno zmogljivostjo 350 mest v vseh regijah. S tem bo vzpostavljena in pokrita mreža materinskih domov in zavetišč za ženske na celotnem območju Slovenije.

2. Mreža stanovanjskih skupin za osebe z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju s skupno zmogljivostjo najmanj 200 mest, mreža dnevnih centrov za redne ali občasne uporabnike s skupno zmogljivostjo najmanj 350 mest ter mreža centrov za svetovanje in zagovorništvo za osebe z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju, ki zagotavlja pokritost po statističnih regijah.

3. Mreža programov za podporno bivanje pri neodvisnem življenju invalidov s skupno zmogljivostjo najmanj 200 mest in mreža drugih specializiranih programov za organizacijo in spodbujanje neodvisnega življenja invalidov ter osebne asistENCE invalidov.

4. Mreža terapevtskih skupnosti in drugih programov, ki omogočajo nastanitev za

uživalce drog, z okvirno zmogljivostjo 280 mest, skupaj s pripadajočimi mrežami sprejemnih in dnevnih centrov (za motiviranje in pripravo uporabnikov na vstop v terapevtske skupnosti), centrov za reintegracijo abstinentov v družbo, programov za vzporedno terapevtsko pomoč družinam uživalcev drog ter terapevtskim skupnostim alternativnih programov za uživalce drog.

5. Mreža terapevtskih programov in drugih programov za urejanje socialnih stisk zaradi alkoholizma in drugih oblik zasvojenosti za 200 uporabnikov.

6. Mreža 15 regionalnih medgeneracijskih središč z mrežo socialnih programov za kakovostno življenje v starosti in sožitje med generacijami v lokalni skupnosti.

7. Mreža specializiranih preventivnih programov s skupno okvirno zmogljivostjo 50 mest za kratkotrajno dnevno ali celodnevno obravnavo za otroke, prikrajšane za normalno družinsko življenje in otroke ter mladoletnike, ki doživljajo nasilje ali spolne zlorabe.

8. Mreža sprejemališč in zavetišč za brezdomce s skupno zmogljivostjo najmanj 250 mest v vseh statističnih regijah.

9. Mreža specializiranih terapevtskih programov psihosocialne pomoči otrokom, odraslim ali družinam, namenjena razreševanju medsebojnih osebnostnih problemov – na 50.000 prebivalcev približno en specialist.

10. Mreža sprejemališč in zavetišč za brezdomne uživalce nedovoljenih drog s skupno zmogljivostjo najmanj 80 mest v vseh statističnih regijah.

B) KAKOVOSTNA MERILA:

Za programe javne službe so predpisane splošne smernice (pogoji) za njihovo izvajanje, ki jih določi ministrstvo, pristojno za socialno varstvo. Vsak program javne službe mora pred začetkom izvajanja pridobiti strokovno verifikacijo, ki jo opravi Socialna zbornica Slovenije. Vsi programi so vključeni v sistem rednega nacionalnega ocenjevanja.

(3) JAVNA POOBLASTILA

A) KOLIČINSKA, ORGANIZACIJSKA IN KAKOVOSTNA MERILA:

Med najpomembnejša javna pooblastila in naloge ter ukrepe, ki jih izvajalcem socialnega varstva nalagajo zakoni in drugi predpisi, spadajo:

a) javna pooblastila in naloge, določene v zakonu o socialnem varstvu in v zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih,

b) programi, strokovna opravila, ukrepi in odločitve, ki jih določajo zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih ali ratificirane mednarodne pogodbe,

c) programi, naloge in ukrepi, ki jih določajo kazenski zakon, zakon o kazenskem postopku in zakon o izvrševanju kazenskih sankcij,

- d) naloge, ki jih določajo posamezni zakoni na področju invalidskega varstva,
- e) naloge, ki jih določajo zakoni na področju izobraževanja in usposabljanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami,
- f) naloge, ki jih določajo zakoni na področju notranjih zadev, varstva tujcev in na drugih pravnih področjih.

Izvajanje javnih pooblastil in drugih nalog ter ukrepov bo država organizirala v sodelovanju z občinami v centrih za socialno delo, in sicer za eno ali več upravnih enot. Merila za določitev obsega in neposrednih izvajalcev bo v posebnem aktu določil minister, pristojen za socialno varstvo. Do sprejetja tega akta, ki bo opredelil tudi standarde kakovosti, veljajo za določitev kadrovskega normativa in financiranje javnih pooblastil in drugih nalog merila, ki so določena v NPSV do leta 2005.

VI. IZHODIŠČA ZA VZPOSTAVITEV MREŽE RAZVOJNIH IN EKSPERIMENTALNIH PROGRAMOV, KI JIH BO S SKUPNIM PROGRAMOM SPODBUJALA IN SOFINANCIRALA DRŽAVA

Poleg javnih socialnovarstvenih storitev in programov, ki jih določa zakon kot javno službo, predstavljajo pomemben delež celovitega sistema socialnega varstva tudi razni razvojni in eksperimentalni programi, ki dopolnjujejo javno službo ali pa ji ponujajo alternativo. Nosilci teh programov so civilna združenja, nevladne organizacije in zasebniki.

Njihovi programi temeljijo na neprofitnih načelih, vključujejo oblike prostovoljnega dela in dobrodelnosti.

Država bo v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi, zasebniki in civilno družbo vzpostavila in dogradila racionalno, dogovorjene in pregledne nacionalne mreže teh programov, zato jih bo spodbujala in sofinancirala. Njihov izbor bo temeljil na javnih razpisih, učinke pa bodo spremljali ocenjevalci. Programi, ki jih bo država podpirala na tem področju v naslednjem obdobju, so:

1. Mreža ekip za svetovanje po telefonu otrokom, mladostnikom in drugim osebam v osebnih stiskah. Vzpostavitev vsaj treh različnih vrst programov svetovanja po telefonu za različne starostne populacije na celotnem ozemlju države. Svetovanje ljudem v stiski, otrokom in ženskam, žrtvam nasilja.
2. Mreža nizkopražnih programov za uživalce drog, mreža centrov za svetovanje in socialno rehabilitacijo zasvojenih s prepovedanimi drogami, potrebnih vsakodnevne obravnave, ki zagotavlja regijsko pokritost po statističnih regijah.
3. Mreža terapevtskih programov in drugih programov za urejanje socialnih stisk zaradi alkoholizma in drugih oblik zasvojenosti.
4. Mreža približno 1300 medgeneracijskih in drugih skupin za samopomoč ter drugih programov, ki v bivalnem okolju skrbijo za zmanjševanje socialne izključenosti starih: – programi ozaveščanja celotnega prebivalstva o nalogah in možnostih za

kakovostno življenje v starosti in sožitje med generacijami ter povezovanje vseh treh generacij v družbi,

- programi za razvoj zagovorništva za stare ljudi in programi varstva proti nasilju in zlorabi starih ljudi,
- predupokojitveni program za zaposlene pred upokojitvijo ob sodelovanju z delodajalcem,
- programi za usposabljanje mlade generacije za poznavanje starosti in za medgeneracijsko sožitje s starimi ljudmi,
- programi za samoorganizirane oblike samopomoči v pripravi na življenje v starosti,
- razvoj ponudbe izobraževalnih programov za starejše v Sloveniji.

5. Mreža centrov za psihosocialno pomoč žrtvam nasilja, ki zagotavlja regijsko pokritost po statističnih regijah.

6. Mreža centrov za kratkotrajno dnevno ali celodnevno obravnavo in oskrbo otrok in mladoletnikov, prikrajšanih za normalno družinsko življenje, ter specializiranih preventivnih programov, namenjenih otrokom in mladostnikom s težavami v odraščanju, ki zagotavlja regijsko pokritost po statističnih regijah.

7. Mreža drugih programov, ki so namenjeni odpravljanju socialnih stisk, ki niso del drugih razpisanih programov (Romi, azilanti, begunci, bivši zaporniki ...).

Poleg sofinanciranja navedenih mrež bo ministrstvo pristojno za socialno varstvo spodbujalo vzpostavljanje novih mrež in programov ter zagotavljalo ustrezen del sredstev pri zagotavljanju prostorskih in drugih pogojev za začetek njihovega delovanja.

Pri razvoju in vzpostavitvi mrež iz prejšnjega odstavka bo ministrstvo pristojno za socialno varstvo upoštevalo navedeni okvirni obseg posamezne mreže ter potrebe in možnosti razvoja v posameznih okoljih.

Na navedenih področjih bo možno sofinanciranje programov za krajše ali daljše časovno obdobje na podlagi opredelitve v javnih razpisih.

Prednost bodo imeli programi nacionalnega pomena, prednostna področja pa bodo določena z vsakoletnimi razpisi.

VII. OCENA FINANČNIH UČINKOV

1. Postopek vrednotenja finančnih posledic

V Tabeli 1 – Finančne projekcije uresničevanja NPSV 2006 do 2010 so zajete okvirne ocene potrebnih javnih sredstev, ki so posledica:

- potrebne širitve mreže socialnovarstvenih storitev in programov in izboljšanja njihove dostopnosti širšemu krogu uporabnikov,
- potrebnih investicij v objekte, kjer se bodo izvajale nove socialnovarstvene storitve in programi, pri tem pa se bo poskušalo nove kapacitete institucionalnega varstva starejših zagotavljati prvenstveno z vlaganji s strani privatnega kapitala,
- potrebnih novih zaposlitev za izvajalce socialnovarstvenih storitev in programov.

Elementi, ki so bili upoštevani pri določanju potrebnih sredstev, so:

- stroški socialne oskrbe (stroški izvajanja socialne oskrbe na podlagi veljavnih cen, ki se financirajo iz proračuna ministrstva, pristojnega za socialno varstvo),
- stroški zdravstvene oskrbe (stroški izvajanja zdravstvene oskrbe, ki jih pokriva Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije),
- stroški novih zaposlitev na področju socialnega varstva,
- stroški prispevkov občin (financiranje socialnovarstvenih storitev, prispevki občin pri plačevanju storitev materialno ogroženih občanov),
- stroški države in občin za (so)financiranja programov socialnega varstva.

Ocene temeljijo na upoštevanju dejanskega stanja in razpoložljivih podatkov ter na povprečnih vrednostih stroškov. V manjšem delu, kjer natančni podatki niso bili na voljo, pa so oblikovane na podlagi izkustvenih ocen.

Pri tem je treba opozoriti, da se finančne posledice iz predhodnega leta v približno enakem obsegu prenašajo tudi v naslednje leto (za izvajanje razširjene socialnovarstvene dejavnosti, razen investicij), zato tudi te podatke, ki prispevajo k večji preglednosti, navajamo v zadnjem stolpcu tabele.

2. Vpliv NPSV 2006 do 2010 na javne finance in sodelujoče financerje

2.1 Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (v nadaljevanju MDDSZ)

V finančnih posledicah NPSV do 2010, ki vključujejo nadaljevanje in širitev dejavnosti socialnega varstva ter inflacijska gibanja, se predvideva, da se bodo odhodki proračuna povečali s 57,7 milijarde SIT v letu 2005 na dobrih 70 milijard v letu 2010. Indeks rasti je 122, vendar je bistveno nižji od predvidenega indeksa rasti bruto domačega proizvoda (BDP), predviden v razvojnem scenariju strategije razvoja Slovenije, po katerem indeks rasti BDP znaša 146. Kljub uvajanju dodatnih sredstev v sistem socialnega varstva se relativni delež teh sredstev, ki ga zagotavlja MDDSZ v BDP zmanjša z 0,88% na 0,73% zaradi predvidene visoke rasti BDP.

Na dvig izdatkov za socialno varstvo vsekakor vplivajo znane potrebe in staranje družbe, ki ga tako kakor v Sloveniji beležijo tudi v mnogih drugih razvitih družbah oziroma državah, saj imamo podobne demografske projekcije, kot jih imajo mnoge države EU. Koefficient starostne odvisnosti se je po zadnjih podatkih povečal za skoraj 47% in za Slovenijo znaša 22 (na 100 delovno sposobnih prebivalcev je 22 prebivalcev starih 65 let ali več). Delež starejših od 65 let je tudi že presegel delež mlajših od 15 let. S staranjem družbe pa so potrebni tudi večji izdatki za socialno varstvo.

Po podatkih Evropske komisije (EK) je bil v EU povprečni delež sredstev za dolgotrajno oskrbo v povprečju 1,3% BDP. Za Slovenijo je za isto obdobje razpoložljivi podatek kazal le 0,7-odstotni delež, vendar se je dvignil in po novejših izračunih za leto 2004 znaša 0,95% BDP. Pričakuje se, da se bo postopoma še povečal, saj bo treba zagotoviti ustrezno socialno in zdravstveno oskrbo za vedno starejše prebivalstvo.

Prav tako je potrebno opozoriti, da je Slovenija na podlagi podatkov evropskega sistema statistik na področju socialne zaščite (ESSPROS), kjer so všeti vsi izdatki za socialno zaščito, v letu 2003 zabeležila padec deleža teh sredstev v BDP s 25,4% na 24,8% BDP, kar nas je oddaljilo od EU povprečja, ki se je gibal za petnajsterico EU

okrog 27% BDP. Najnovejši podatki, po EUROSTAT-u pa so za Slovenijo še bolj neugodni. Saj Slovenija danes zaostaja za povprečjem petindvajseterice držav EU še za dodaten odstotek v deležu BDP. Slovenija namenja za socialno zaščito svojih državljanov 24,8% BDP, medtem ko EU25 v povprečju namenja za isti namen že kar 28% BDP. To pa pomeni, da bi Slovenija morala svojo maso finančnih sredstev za socialno zaščito povečati skoraj za 13% (ali za cca 190 milijard na letni ravni), da bi ulovila današnje povprečje EU.

Zato je naloga države, da ne dopusti nadaljnega padanja deleža sredstev v BDP in zagotavlja vsaj sredstva, ki so predvidena v finančni projekciji izvajanja NPSV v naslednjih štirih letih.

Izračuni in predvidene aktivnosti oziroma širitve dejavnosti s področja socialnega varstva temeljijo na znanih in realnih potrebah, ki jih je MDDSZ v času javne razprave o NPSV pojasnilo in utemeljilo vsem udeležencem. Javna razprava je namreč pokazala, da uporabniki storitev, svojci, izvajalci storitev in stroka s področja socialnega varstva v nekaterih delih NPSV zagovarjajo bistveno večje potrebe. Prav tu je MDDSZ poskušalo z vsemi doseči določen kompromis in uskladitev stališč, saj se je jasno zavedalo, da so tudi finančne zmožljivosti pomemben dejavnik.

Zaradi vsega so bile pripravljene natančne finančne posledice, na podlagi katerih so tudi udeleženci javne razprave pristali na določen kompromis. Pri pripravi finančnih posledic je MDDSZ upoštevalo veljavne projekcije iz Razvojnega scenarija strategije razvoja Slovenije kot krovne in ključnega razvojnega dokumenta, saj drugih projekcij ni bilo možno upoštevati.

MDDSZ se jasno zaveda, da je NPSV izrednega pomena, vendar pa hkrati razume finančne omejitve, ki jih pogojuje dogajanje v prihodnji letih, zlasti gospodarska rast in racionalno poraba proračunskih sredstev, zato se bodo tudi finančna sredstva predvidena v NPSV prilagajala dejanskim možnostim z namenom, da se doseže možna uresničitev zastavljenih ciljev s področja socialnega varstva in tako izvajajo ustavne določbe o socialni državi. V tem smislu bo MDDSZ, kar se da, v največji meri omogočalo vlaganje v razvoj mreže socialnega varstva tudi privatnemu kapitalu (sedanja projekcija vključuje najmanj 60% vlaganje privatnega kapitala v zagotavljanje prostorskih pogojev za izvajanje storitev institucionalnega varstva starejših, iz proračuna RS pa bodo lahko zagotovljena sredstva za ta namen v skladu s proračunskimi možnostmi vsakega proračunskega leta).

2.2 Občinski proračuni za področje socialnega varstva

NPSV 2006 do 2010 prinaša finančne posledice tudi na ravni občin, ki sodelujejo pri (so)financiranju socialnega varstva na lokalni ravni. Izračuni kažejo, da se bodo občinska sredstva povečala, ob predpostavki, da se zakonodaja ne bi spreminjala, s sedanjih 10,5 milijarde na dobrih 14 milijard. Indeks rasti za obdobje 2005 do 2010 znaša 136, delež teh sredstev v BDP pa naj bi se z 0,16% zmanjšal na 0,15%.

2.3 Izdatki Zavoda za zdravstveno zavarovanje za uporabnike socialnega varstva

NPSV 2006–2010 bo prinesel tudi finančne posledice za Zavod za zdravstveno zavarovanje (ZZZS), ki krije stroške zdravstvene oskrbe uporabnikov socialnega

varstva. Izračuni kažejo, da se bodo sredstva ZZZS povečala s sedanjih 19,5 milijarde na dobrih 26 milijard. Indeks rasti za obdobje 2005–2010 znaša 135, delež teh sredstev v BDP pa naj bi se z 0,30% zmanjšal na 0,28%.

Na zgoraj navedene izdatke občin in Zavoda za zdravstveno zavarovanje za socialno in zdravstveno oskrbo bo pomembno vplivala spremenjena ureditev področja dolgotrajne oskrbe, ki bo po novem urejeno s posebnim zakonom o zavarovanju za dolgotrajno oskrbo. V primeru sprejema nove zakonodaje (ki je v programu Vlade RS za leto 2006), bi bile občine in Zavod za zdravstveno zavarovanje razbremenjene tovrstnih plačil, saj bi bila za ta namen ustanovljena posebna blagajna.

3. Pojasnila k tabelam od 1 do 7

Tabela 1 prikazuje višino potrebnih sredstev za vsako leto izvajanja NPSV posebej iz različnih virov financiranja: proračuna MDDSZ (stolpca A in B), ZZZS (stolpec C), občin (stolpec D) in vseh virov financiranja skupaj (stolpec E). Zaradi že sprejetega Proračuna RS za leto 2006 finančnih posledic zaradi širitve socialno varstvene mreže ni.

Tabela 2:

- v stolpcu 2 prikazuje gibanja sredstev potrebnih za širitev socialnovarstvene dejavnosti po NPSV 2006-2010,
- v stolpcu 3 prikazuje gibanje s proračuni predvidenih finančnih sredstev za financiranje dejavnosti socialnega varstva brez upoštevanja širitve, ki izhajajo iz NPSV 2006-2010,
- v stolpcu 4 prikazuje oceno znižanja porabe proračunskih sredstev za denarne socialne pomoči,
- v stolpcu 5 je prikazana vsota vseh potrebnih sredstev za uresničevanje NPSV 2006-2010, ki jih mora s proračunom zagotoviti MDDSZ.
- Iz te in tabele 3 pa je tudi razvidno gibanje sredstev za uresničevanje NPSV 2006-2010 v deležu bruto domačega proizvoda.

Tabela 1: Finančne projekcije uresničevanja NPSV po letih za obdobje od 2006 do 2010 (v mio SIT, v tekočih cenah)

	Leto	Sistem socialnega varstva (zaposlitve in socialna oskrba)	Investicije na področju socialnega varstva	Zdravstveni sistem (zdravstvena nega)	Stroški občin (prispevki in sofinanciranje programov soc. varstva)	Skupaj letno (MDDSZ, ZZS, OBČINE)
		A	B	C	D	E
1	2006	ni fin. posledic	ni fin. posledic	ni fin. posledic	ni fin. posledic	ni fin. posledic
2	2007	1.345	4.844	1.046	582	7.816
3	2008	1.239	4.844	1.060	581	7.724
4	2009	1.202	4.844	1.060	582	7.688
5	2010	1.082	4.844	1.060	564	7.550
	Skupaj	4.868	19.374	4.227	2.310	30.778

Tabela 2: Sredstva za socialno varstvo (obstoječi in razširjeni obseg po NPSV do 2010), proračun MDDSZ (v tekočih cenah, upoštevana napovedana poprečna inflacija)

Leto	Skupaj sredstva za širitev po NPSV do 2010	Proračunska sredstva za socialno varstvo	Ocena znižanja porabe proračunskih sredstev (zaradi znižanja anketne brezposelnosti in učinkov spremenjene zakonodaje)	Potrebna sredstva za socialno varstvo (vključena sredstva za širitev in upoštevano znižanje porabe proračunskih sredstev)
1	2	3	4	5=2+3-4
2005	0	57.757	0	57.757
2006	0	57.800	862	56.938
2007	6.188	57.247	1.497	61.938
2008	7.459	58.678	1.380	64.758
2009	8.727	60.145	1.397	67.475
2010	9.906	61.649	1.271	70.283

Tabela 3: Delež sredstev za socialno varstvo (vključno s sredstvi za širitev) v BDP - (v tekočih cenah, upoštevana napovedana poprečna inflacija)

Leto	Potrebna sredstva za socialno varstvo (vključena sredstva za širitev in upoštevano znižanje porabe proračunskih sredstev)	BDP (po Strategiji razvoja Slovenije)	Delež v BDP
1	4		
2005	57.757	6.571.200	0,8789
2006	56.938	7.039.800	0,8088
2007	61.938	7.571.100	0,8181
2008	64.758	8.161.100	0,7935
2009	67.475	8.844.599	0,7629
2010	70.283	9.589.800	0,7329
Indeks rasti	121,69	145,94	83,38

Tabela 4: Sredstva za socialno varstvo (obstoječi in razširjeni obseg po NPSV do 2010), sredstva OBČIN na področju socialnega varstva

Leto	skupaj sredstva za širitev	sredstva za socialno varstvo (z valorizacijo)	potrebna sredstva za socialno varstvo (vključena sredstva za širitev)
1	2	3	4=2+3
2005	0	10.500	10.500
2006	0	10.742	10.742
2007	582	10.999	11.582
2008	1.178	11.263	12.441
2009	1.789	11.545	13.334
2010	2.398	11.833	14.231

Tabela 5: Delež sredstev za socialno varstvo (vključno s sredstvi za širitev) v BDP - upoštevana valorizacija z inflacijo

Leto	potrebna sredstva za socialno varstvo (vključena sredstva za širitev)	BDP (po Strategiji razvoja Slovenije)	delež v BDP
1	2	3	4
2005	10.500	6.571.200	0,1598
2006	10.742	7.039.800	0,1526
2007	11.582	7.571.100	0,1530
2008	12.441	8.161.100	0,1524
2009	13.334	8.844.599	0,1508
2010	14.231	9.589.800	0,1484
Indeks rasti	135,54	145,94	92,87

Tabela 6: Sredstva za socialno varstvo (obstoječi in razširjeni obseg po NPSV do 2010), sredstva ZZZS na področju socialnega varstva

Leto	Skupaj sredstva za širitev	Sredstva za socialno varstvo (z valorizacijo)	Potrebna sredstva za socialno varstvo (vključena sredstva za širitev)
1	2	3	4=2+3
2005	0	19.550	19.550
2006	0	20.000	20.000
2007	1.046	20.480	21.526
2008	2.131	20.971	23.102
2009	3.245	21.495	24.740
2010	4.386	22.033	26.419

Tabela 7: Delež sredstev za socialno varstvo (vključno s sredstvi za širitev) v BDP - upoštevana valorizacija z inflacijo

Leto	Potrebna sredstva za socialno varstvo (vključena sredstva za širitev)	BDP (po Strategiji razvoja Slovenije)	Delež v BDP
1	2	3	4
2005	19.550	6.571.200	0,2975
2006	20.000	7.039.800	0,2841
2007	21.526	7.571.100	0,2843
2008	23.102	8.161.100	0,2831
2009	24.740	8.844.599	0,2797
2010	26.419	9.589.800	0,2755
Indeks rasti	135,13	145,94	92,60

VIII. NAČIN URESNIČEVANJA IN SPREMLJANJE IZVAJANJA NPSV

Doseganje ciljev, ki jih določa NPSV se bo v okviru posameznih strategij in ukrepov izvajalo postopoma. Poleg meril bodo seveda na izvajanje vplivala tudi razpoložljiva sredstva in potrebe, ki bodo nastajale v obdobju izvajanja NPSV. Za potrebe uresničevanja NPSV bodo pripravljene posamični akcijski načrti (na ravni države, pokrajine, lokalne skupnosti in izvajalcev) ali pa bo NPSV zajet in usklajen v okviru priprave in izvajanja drugih delovnih načrtov (npr. delovni načrt o socialnem vključevanju).

Ne glede na samo izvedbo bo treba na podlagi ciljev, strategij in ukrepov v takih akcijskih načrtih jasno opredeliti in zajeti podatke o nalogah in dejavnostih, njihovih nosilcih, drugih udeležencih, časovnem okviru izvedbe, potrebnih finančnih sredstvih ipd.

Naloge posameznih nosilcev

DRŽAVNI ZBOR:

- sprejme nacionalni program in spremembe veljavne zakonodaje,
- skrbi, da se v drugih področnih zakonih določijo ukrepi za preprečevanje nastajanja socialnovarstvene problematike,
- spremlja uresničevanje dogovorjenih ciljev iz tega programa,
- določa letne prednostne naloge ob sprejemanju državnega proračuna in drugih

ukrepov ekonomske in socialne politike.

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE:

- sprejema akte v skladu s tem NPSV,
- skrbi za izvajanje programa in sprejema ukrepe, potrebne za uresničitev ciljev,
- pripravlja in predlaga potrebne spremembe zakonodaje,
- usklajuje dejavnosti za vzpostavitev mreže javnih služb in skrbi za njihovo organiziranost,
- ustanavlja javne socialnovarstvene zavode in opravlja naloge ustanovitelja,
- zagotavlja financiranje dejavnosti in socialnovarstvenih dajatev iz proračuna Republike Slovenije,
- spodbuja razvoj nevladnega sektorja in sofinancira naloge skupnega programa,
- predpiše merila za oprostitev plačil storitev,
- skrbi za usklajevanje ukrepov, ki sodijo v pristojnost različnih ministrstev,
- poroča državnemu zboru o uresničevanju programa.

MINISTRSTVO, PRISTOJNO ZA SOCIALNO VARSTVO:

- vodi strokovne priprave in usklajuje predloge zakonskih sprememb,
- predpiše normative in standarde storitev po zakonu,
- izdaja izvršilne predpise v skladu z zakonom,
- ugotavlja izpolnjevanje pogojev za izvajanje javne službe,
- razpisuje javne natečaje za podelitev koncesij in sklepa pogodbe o koncesijah za storitve iz pristojnosti države,
- spremlja uresničevanje programa, odgovarja za stanje in za delo javnih izvajalcev,
- organizira in opravlja upravni in strokovni nadzor,
- razpisuje javne razpise za financiranje oziroma sofinanciranje javnih programov in programov, ki dopolnjujejo mrežo javne službe in sklepa ustrezne pogodbe z izvajalci.

OBČINA:

- zagotavlja izvajanje storitev iz okvira javne službe, za katero je pristojna po zakonu,
- razpisuje javne natečaje za podelitev koncesij in sklepa pogodbe o koncesijah za storitve iz svoje pristojnosti,
- zagotavlja sredstva za plačila oskrbnih stroškov v socialnovarstvenih zavodih za starejše in osebe s posebnimi potrebami, ki so deloma ali v celoti oproščene plačil po posebnih merilih,
- zagotavlja sredstva za (do)plačilo pomoči na domu in družinskega pomočnika,
- pospešuje in organizira dejavnosti in programe socialnega varstva po zakonu o lokalni samoupravi.

STROKOVNI SVET SOCIALNEGA VARSTVA:

- spremlja politiko in razvoj dejavnosti, daje pobude in mnenja ministru,
- daje soglasje k izvedbenim aktom (akcijskim načrtom na ravni države) nacionalnega programa,
- spremlja potrebe na področju socialnega varstva in predlaga ukrepe,
- predlaga in spremlja programe znanstveno-raziskovalnih nalog.

SOCIALNA ZBORNICA:

- skrbi za povezanost, razvoj in strokovni dvig socialnovarstvene dejavnosti,
- izvaja javna pooblastila in druge naloge, določene z zakonom,

- skrbi za uresničevanje kodeksa etičnih načel izvajalcev nalog,
- verificira socialnovarstvene programe.

INŠTITUT ZA SOCIALNO VARSTVO:

- opravlja informacijske, analitične, strokovno-dokumentacijske in programske naloge,
- usklajuje in pospešuje temeljno, aplikativno in razvojno raziskovalno delo na področju socialnega varstva,
- spremlja razvoj dejavnosti in učinke sprejetih ukrepov ter pripravlja strokovne ocene in podlage za delovanje države na področju socialnega varstva.

VISOKOŠOLSKI IN RAZISKOVALNI ZAVODI:

- skrbijo za temeljno izobraževanje kadrov, ki izvajajo strokovne naloge in storitve,
- skrbijo za razvoj stroke in promocijo strokovnih in raziskovalnih dosežkov.

IZVAJALCI SOCIALNOVARSTVENIH STORITEV:

- opravljajo storitve, za katere so ustanovljeni,
- skrbijo za kakovost storitev in napredek dejavnosti,
- pripravljajo lastne akcijske načrte za uresničevanje tega NPSV,
- centri za socialno delo bodo postali stičišče različnih izvajalcev in usmerjevalci uporabnikov v različne programe pomoči.

SKUPNOSTI IZVAJALCEV SOCIALNOVARSTVENIH STORITEV:

- izvajajo javna pooblastila in druge naloge, določene z zakonom.

CIVILNA IN PROSTOVOLJSKA ZDRUŽENJA TER UPORABNIŠKE ORGANIZACIJE:

- sodelujejo pri načrtovanju in izvajanju ukrepov ter organizirajo razne dejavnosti v skupnosti,
- spremljajo uresničevanje programa in opozarjajo na učinke ter predlagajo dopolnitve ali spremembe,
- dajejo pobude za uvajanje novih dejavnosti.

Št. 540-01/91-3/110

Ljubljana, dne 31. marca 2006

EPA 662-IV

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
France Cukjati, dr. med., l.r.